

שמזועה טובה

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

שנת קודש

פרשת
משפטים

מברכים חודש אדר
תשפ"ה

ססידר רבי שבתי הביא דבר זה בשם הרמ"ק שקיבל מפי אליהו הנביא ז"ל.

ואי' בעבודת ישראל (בפרשתן), וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה וגו'. מכאן נוכל למצא הרמז מ"ש בסידור האר"י ז"ל כי הרמ"ק קבל מפי אליהו ז"ל לבטל מחשבה זרה לומר פסוק (ויקרא ו, ו) 'אש תמיד תוקד על המזבח', עי"ש. ואפשר לפי זה לפרש הפסוק זה 'וכי יזיד איש', היצר הרע 'על רעהו', הוא היצר טוב שהם יחדיו בלבו של אדם 'להרגו בערמה', במחשבת ערמומית וכוזבת, אז 'מעם מזבחי תקחנו למות', דהיינו הסגולה לומר הפסוק 'אש תמיד תוקד על המזבח' כנ"ל, ויעבור רוח הטומאה מן הארץ.

"וכי יגח שור" (כא, כח). פירש רש"י "אחד שור ואחד כל בהמה ח' ועוף אלא שדבר הכתוב בהווה". ויש לפרש כלל זה "דבר הכתוב בהווה" (שמביאו רש"י בפרשתנו עוד כמה פעמים (כב, יז. שם, כא. שם, ל)) בדרך הדרוש והרמז: כאשר מתרחש בעולם מאורע שהוא נגד הטבע ויוצא מגדר הרגיל, אזי ניכר לכל ש"מאת ה' היתה זאת" ואין זה "מקרה" ח"ו. אך במאורעות ודברים רגילים, עלול האדם לחשוב שאינם מגיעים מכח הבורא, אלא כך הוא דרכם וטבעם של הנבראים, וה"עולם כמנהגו נוהג" מעצמו ח"ו. ועל זה בא הכלל - "דבר הכתוב בהווה". שגם ה"הווה", שהם הדברים הרגילים ומצויים תמיד, אינם באים מכח הטבע ח"ו כי אם מ"דבר הכתוב" - העשרה

לישראל ולא לאומות העולם, כיון שאין להם שום שייכות ללימוד התורה, ולפיכך אינם יכולים להינצל מהעונשים והדינים שיבואו עליהם בפועל ממש. והוא שנרמז כאן: ואלה המשפטים אליו דיניא: אשר תשים די תסדר: כלומר, שהדינים והיסורים יהיו רק בבחינת סדר ולא בפועל, אבל כל זה רק: לפניהם - לפני ישראל, שראויים הם להינצל בכח לימוד ושינון הדינים, מה שאין כן אומות העולם: ולא לפני עכו"ם, שעליהם יחולו העונשים והדינים, ובדין הוא שיענשו בפועל ממש. ובאופן אחר נראה, כי ה בכל עת נעלים ישראל על אומות העולם, כך שאם ישו את ישראל כנגד האומות, יזכו ישראל בדין כי לעומתם הם תמיד בתכלית השלימות וזה: לפניהם כלומר רק בינם לבין עצמם יש מקום לחשבון הנפש, ואילו כלפי אומות העולם, תמיד הם עדיפים עליהם ולפיכך: ולא לפני עכו"ם.

עצה לבטל מחשבות זרות

"וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו" וגו' (כא יא). כתב השל"ה הקדוש (שער האותיות אות ל) בשם המקובל האלקי רבי משה קורדובירו זי"ע: "מצאתי כתב יד של האלקי מהר"מ קורדוורא ז"ל שכתב וזה לשונו, לימדני זקן אחד, לבטל המחשבה יאמר פסוק זה הרבה פעמים (ויקרא ו-ו) אש תמיד תוקד על המזבח". ומוסיף השל"ה הקדוש: "ובעיני פשוט שזה הזקן היה אליהו הנביא, ולרוב ענוותנותו של הרב לא רצה לגלות". ובסידור האר"י ז"ל

פנינים יקרים

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם." (כא א) פ' הרה"ק ר' בונם מפשיסחה (קול שמחה אות א') פירוש, כמו הוויות המציאות של אדם, יתכן ויתואר להיות בקדימה קודם קיום המצוה והחוקים, מה שאין כן בחינת מלאך, לא יתהווה מציאותו בשום פנים בלתי מצוה הנעשה, כי ממצוות בני אדם נברא מלאך, ואין לו שום מציאות עצמי ופרטי זולת המצוה הקדומה לו. אכן, החכם ביראת ה' יבין, שגם מציאות האדם לא יחשוב למאומה בלא תורה ומצוות, ובודאי מציאותו בטל אצלו אם לא בהקדם אליו תורה ומצוות, אזי מציאותו נמצא בתכלית, והוא בחינת מלאך, וטוּזו 'אשר תשים לפניהם' כלומר, לפני המציאות של אדם, יוקדם המשפטים כנ"ל, והבן.

הוסיף החידושי הרי"ם זי"ע לומר לפי"ז, דא"כ שכל חיות האדם בא מהתוה"ק, א"כ צ' האדם למסור נפשו וחיותו עבור כל מצוה, דהיינו לעבוד את הבורא ב"ה מתוך מסירות נפש, שכן התורה והמצוות הן מקור חיותו. שפת אמת שנת תרלא

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם - פירש"י: לפניהם - ולא לפני גוים. ביאר כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, בא וראה שהסגולה האמורה בלימוד התורה, שניתן להינצל מהעונשים על-ידי העסק בפסוקי הדינים והתוכחות מתוך הכנעה ויראה, מיועדת רק

הלא המה: א) עבודתו בלילה [- כלומר, לעבוד את ה' בהצנע לכת]. ב) אם לא השיג מבוקשו בפעם אחת, ינסה שוב את מזלו בלילה אחרת. ג) אהבה גדולה שוררת בין הגנבים. ד) מוסר נפשו על-מנת להשיג אפילו דבר קטן. ה) ואעפ"כ אינו נחשב בעיניו, כי בבוקר הינו מוכר מה ששווה הרבה בשוק, במחיר אפסי. ו) מסכים לסבול כל מיני עינויים, ומ"מ נשאר איתן בדעתו שאינו יודע מכלום. ז) אומנותו יפה לו ולא ימיר אותה במאומה...

ועוד אמר **המגיד** ז"ע שג' דברים צריך ללמוד מתינוק: א) לעולם הינו שמח. ב) שאינו יושב בטל. ג) שבוכה על כל דבר שמבקש...

כתב בספר **שארית מנחם** (פר' פנחס עמ' רכז בהגה, וראה כע"ז באמת ואמונה אות תשיד, וראה שש"ק בפרשתן). שמעתי אשר פעם אחת נקראו מגדולי החסידים מהחבריא

"אם במחלת ימצא הגנב" (כב א). בספר **פרדס יוסף** הביא שהרה"ק **רבי בונים מפשיסחא** ז"ע אמר שצריך ללמוד שלשה דברים בעבודת ה' מהגנב הבא במחלתו, הלא המה: א) שאינו עצל, ובכל עת מצוא - בין בלילה ובין בשעה שכפור כאפר יפוזר וגשם ניתך ארצה הוא ממשיך במלאכתו. ב) אם לא עלתה הגניבה בידו בפעם אחת, ינסה את מזלו בפעם אחרת. ג) לא ימנע את עצמו אף מגניבה קטנה...

ואמר הרה"ק **ר' יחיאל מגוסטינין** ז"ע שגנב אינו נקרא מי שיכול לגנוב, אלא מי שגנב בפועל. כמו"כ, תלמיד חכם אינו נקרא זה שיכול ללמוד ואשר שכל טוב בקרבו, אלא זה שעמל בתורה ועוסק בה בפועל ממש...

ובספר **עשר אורות** (מערכה א, אות כ) כתב בשם **המגיד ממעזריטש** ז"ע שצריך ללמוד מגנב שבעה דברים,

מאמרות שבכתוב, המחיים ומקיימים את כל הנבראים כולם בכל רגע ורגע (ראה שער היחוד והאמונה בתחלתו), והקב"ה הוא זה שמנהיג את ה"עולם כמנהגו" כרצונו יתברך. (ע"פ לקוטי שיחות ח"ו עמ' 141)

"כסף ישיב לבעליו" (כא לד). ישיב, לרבות שוה כסף, ואפלו סובין. שח הרה"ק **רבי ישראל ממאדויץ** (דברי ישראל) זצ"ל: מליצה טובה יש כאן בדברי **רש"י** על כלל ישראל, דהנה אם כלל ישראל יהיה להם רווחה בכסף ועשירות, אז "ישיב" כולם ישוּבו בתשובה שלימה, "ואפילו סובין" גם הפחותים שבהם ישוּבו לדרך הנכונה, וכמאמרם ז"ל (עירובין מג): "עניות מעבירה דעתו של אדם".

ושבת שמה

כאילו עזב ה' את הארץ ח"ו, כמו שטוענים הגויים מצד חכמתם, דמסתבר להו שהבורא הגדול אינו מתייחס לאנשים קטנים כאלה, ועזב את הכל על סיבובי הטבע. אך אנו מקובלים מזקננו אברהם אבינו ע"ה שאינו כך, אלא אלופו של עולם דר עם כל אחד, ואין דבר מבלעדו. הידיעה והכרה הזאת נתפשטה אצלנו ע"י הנס של חודש אדר, שראינו את ההשגחה הפרטית, ונקבע בלבנו ע"י המעשים הרבים במשך עשרה שנים של מלכות אחשוורש, בשעת מעשה חשבו שהכל בדרך הטבע, והמעשים הם צרות וחסרונות, אך אח"כ נתגלה שהכל בהשגחה. כשאדם נזכר בזה, נתמלא לבו בשמחה, כי יודע שגם בהסתרה ה' עמו, כי ה' מקצות הארץ יביט מן החרכים על כל אחד גם בתוך העלמה. ע"כ. ונזכה לשמחה תמידית אכ"ר.

לשומרי השבת שאין להם לדאוג בשבת ואין להם לחשוש מה יהיה עם פרנסתם. שהרי בלא"ה הקב"ה הוא המזמין את הפרנסה ולא הרדיפה של האדם אחרי פרנסה נותנת את הפרנסה, וכמו שרואים אצל הדג וזהו עוד טעם לאכילת דגים בשבת.

שבת מברכים חודש אדר

אי' בספה"ק **יסוד העבודה** [להאדמו"ר מלסאנים זצוק"ל - במכתב ס"ט] משנכנס אדר מרבים בשמחה, 'חדשות איתי אין' אך אומר לכם פירוש בדברי חז"ל משנכנס אדר מרבים בשמחה, ובזה אצא ידי חובת משלוח מנות, דאמרו בגמ' שהמפייס מתברך ביותר ברכות מהנותן, ואפייס אתכם עם דברי אלה. משנכנס אדר, השמחה של חודש אדר הוא מה שמתברר לנו שאלופו של עולם דר איתנו כאן, כי בדרך הטבע נדמה

בספר **'אפריון'** (הובא בילקוט לקח טוב) הנה ידוע שהדגים הניזונים מבליעת דגים קטנים, והדג הגדול רודף אחרי הדג הקטן וכשהוא משיג אותו הוא בולע אותו. ולפי"ז צריך היה הדג הבלוע להיות מונח בבטנו של הבלוע באופן מקביל שזנבו של זה בצד זנבו של זה וראשו של זה בצד ראשו של זה. וראה זה פלא שכאשר מבתרים את בטן הדג מוצאים כי הבלוע מונח כאשר ראשו כלפי פניה הפוך לכאורה מאופן בליעתו. ומזה יש ללמוד שאף שהדג הגדול רדף אחרי הדגים האחרים ובלעם מ"מ בסופו של דבר הוא ניזון לא מאלה שהוא עצמו טרח עליהם אלא מן המזון אשר הקרה ה' לפניו, ודוקא הדגים אשר שטו לעומתו, וכאילו במקרה נכנסו לפיו הם היו אלה אשר היו בסופו של דבר טרף לשינוי. ודבר זה בא להזכיר

לק"פ להסבא קדישא מקאצק זי"ע, וצוה לכל אחד שיאמר מה בפרשת השבוע, והיה אז פרשת משפטים, ואחד מהם אמר, 'אם במחלת ימצא הגנב, ווען מען גראבט זיך גוט אריין אין זיך, דאמאלטס געפינט מען דעם גנב, וקלסיה.

"על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה וגו' אשר ירשיעון אלקים ישלם שנים לרעהו" (כב ח). הביא בספר ניצוצי התורה (הרב פרלוב) דבר נפלא, וז"ל: אמר אממו"ר **הדברי ישראל** זצוק"ל על הכתוב (שמות כב ח) "על כל דבר פשע וגו' אשר יאמר כי הוא זה", כי ידוע מספרים הקדושים כי גאוה היא השורש החטאים, זהו שאמר על כל דבר פשע, פירוש הפשע העולה על כל דבר פשע, אשר יאמר כי הוא זה, ר"ל אשר יאמר על עצמו כי הוא זה "ער איז", עכלה"ק. (הרה"ק רבי שאול ידידיה אלעזר ממודז'ץ זיע"א, ישא ברכה)

ועבדתם את ה' אלקיכם וברך את-לחמך וגו' (כג כה). אמר הגה"ח **רבי גד'ל אייזנר** (מסילות גד עמ' קיב) זצ"ל: יהודי אוכל, ולהבדיל גוי אוכל. אך רחוקה אכילה זו מאכילה זו כרחוק מזרח ממערב, אצל היהודי, האכילה הינה אמצעי להגיע למטרה ותכלית, לעבודת הבורא, ואילו אצל הגוי, האכילה עצמה היא המטרה. הגוי קם בבוקר והולך לאכול, עבור מה? כדי שיהיה בריא ויהיה לו כח. בריאות וכח עבור מה? שיוכל לעבוד. ועבודה עבור מה? להרוויח כסף. וכסף עבור מה? לקנות אוכל. וחוזר חלילה, פותח באכילה ומסיים באכילה, ואין בחייו כל תכלית, אוכל כדי שיוכל לאכול. להבדיל, היהודי הולך אף הוא לעבודה, עבור מה? כדי להרוויח כסף. והכסף עבור מה? שיוכל לקנות מזון. והמזון

עבור מה? כדי שיאכל ויהיה לו כח. אך הבריאות וכח עבור מה? כדי שיוכל לעבוד את ה'. בזה נגמרו השאלות, כאן אין עוד שאלה 'עבור מה', כי כן צוה ה', וזו תכלית האדם בחייו, האכילה אצל היהודי אינה חוזרת לאכילה אלא מגיעה אל התכלית ואל היעד העיקרי, עבודת ד'.

עובדות צדיקים

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא א). **וברש"י** כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. וצריך ביאור מה שמדמה לימוד משפטי התורה לשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם. י"ל, עפ"י המסופר שאחד מחסידי הרה"ק בעל **החידושי הרי"ם** זצ"ל, התנצל לפניו ששוכח מה שלומד, ושאלו רבו האם הזדמן לך באיזה פעם ששכחת לתת האוכל לתוך פיך ונתת האוכל לתוך האוזן, וענה החסיד בתמיה, איך אפשר לשכוח דבר אשר בזה תלוי כל האדם וחיותו. אמר לו הרבי, אם כן איך יתכן לשכוח את התורה אשר בזה תלוי כל חיות האדם, וזה הוא מזון הנשמה כמו האכילה שהוא מזון הגוף. וזה שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, צג) "לעולם לא אשכח פקודיך - כי בם חייתני". ובזה יש לפרש בפירוש **רש"י** "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", היינו דכמו שתכלית שולחן הערוך כדי שיחיה האדם על ידי מאכל ומשתה, ובלא זה אי אפשר לחיות כלל, כמו כן הוא במזון הנשמה שהוא על ידי תורה ומצות. [בית יצחק (ויינבערגער)]

בשנת תשי"ב בהיות רבינו **מהר"י ט"ב מסאטמאר** זצ"ל שוכן כבוד בארץ הקודש תובב"א, ובחזרתו שבת קודש פרשת ראה ב'לאנדאן'. שבת קודש זה היה 'שבת הגדול' ממש, כי באו נקבצו יראי ה' מכל ערי ענגלאנד, יחד עם אלפי יהודי לאנדאן הבירה אשר כידוע שהם מפוזרים ברחבי עיר הגדולה הזאת. רבינו בישר צדק בקהל רב, דרשה

שהתמשכה כארבע שעות, בנויה על הפסוק "אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות" וגו' אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגויים אשר אתם יורשים וגו'". אחרי פלפול עמוק בסוגיא הנ"ל, פתח פיו בחכמה בדברי התעוררות ודברי כיבושין כדרכו בקודש. ובין הפנינים היקרים אשר אמר: הנה הדבר פלא. קבלת התורה היא בפרשת יתרו, ומיד אחר פרשה זו מתחיל תורתנו הקדושה "ואלה המשפטים" - היינו דינים הנוגעים בין אדם לחבירו, דיני נזיקין, חבלות ושומרים וכו'. אם כן נשאלת השאלה, מדוע סידר מרן **הבית יוסף** את ארבעת חלקי שולחן הטהור באופן, שחלק "חושן משפט" הוא לאחרונה, הלא היה מהראוי לסדר את חלק "חושן משפט" לראשון מארבע חלקי השולחן ערוך, כי הרי כן הוא הסדר בתורתנו הקדושה, כי מיד אחר קבלת התורה פותח "ואלה המשפטים". איהו מותיב ואיהו מפרק לה, וכה דבריו: י"ל, שהב"י סידר כן בכוונה עמוקה, כי בשולחן ערוך חושן משפט בתחילת הלכות דינים (סי' יב) פוסק "מצוה לומר לבעלי דינים בתחילה, הדין אתם רוצים או הפשרה וכו', וכל בית דין שעושה פשרה הרי זה משובח". על כן שיכל **הבית יוסף** את ידיו וסידר חלק חושן משפט במקום הרביעי של ארבע חלקי שו"ע, כי אילו היה מסדרו בחלק הראשון היו טועים וחושבים שבכל ד' חלקי שו"ע "מצוה לפשר". אבל לא כן הדבר, כי בכל דיני השו"ע אי אפשר לפשר. אין פשרות, אין ויתורים כי כל הדינים קשורים למצוות התורה, ובקיום המצוות אין מקום לפשרות רק צריך לקייםם כאשר קבעו חז"ל והפוסקים כיתד שלא תימוט. אבל חלק חו"מ הוא קובע הדינים שבין אדם לחבירו, עניני כספים - בזה יכול האדם לוותר ולהתפשר, אדרבה מצוה להתפשר בכדי להימנע מחלוקות. (זכור ימות עולם - הגה"ח ר' בנציון יעקובוביטש)

מעשה בצעיר אחד שבא אל הגאון מלייפניק **רבי ברוך פרענקל** (בעל הברוך טעם), לקבל ממנו "היתר הוראה". מצאו מופלג בתורה ובקי בד' חלקי שולחן ערוך. נתן לו "סמיכה", והוסיף ואמר לו, כשתתמנה לרב יהיה עליך ללמוד את החלק החמישי של השולחן ערוך. תמה הצעיר: חלק חמישי? הלא ישנם רק ד' חלקים לשולחן ערוך. השיב לו **הברוך טעם** אמנם כן, בשביל

קול מבשר

בפסוק **"על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה וגו' אשר ירשיעון אלקים ישלם שנים לרעהו"** (כב ח). ובפרק שירה פסוק זה הוא שירתו של הזאב (כמש"נ) בפרק שירה זאב אומר, על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלקים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלקים ישלם שנים לרעהו). מצאנו שיעקב אבינו המשיל את בנימין לזאב, דבר פלא הביא הרה"ק **מאיזבצא** (מי השילוח, פרשת תצוה): "וישפה", הוא לשבט בנימין. היינו שיש לו פה לבלוע ולקבל כל הטובות הנמצאים בעולם, כמ"ש אצלו "בנימין זאב יטרוף", ואף הטובות הנמצאים בין האומות יש לו כח ללקוט ולקבל, ומביט לטובות האומות ומכניסם לישראל. ע"כ דבה"ק. ואפשר עפ"י המובא, שלע"ל יתקבצו וישונו כל הטובות לבני" ומלך המשיח כמ"ש 'שי יובילו למורא', והוא עם כוחו של בנימין שהשיב את יוסף הצדיק. 'וכל מה שאירע ליוסף אירע לציון', ולכן שירת הזאב "על כל דבר פשע על שור ועל חמור על שה וגו' אשר ירשיעון אלקים", במשך דורות עולם "כל דבר פשע על שור ועל חמור על שה" שבזזו אומות העולם מבני" משך גלותינו, "ישלם שנים לרעהו" ישוב נחמה בכפלים. ונוכח לתשועת עולמים במהרה בימינו ברחמים גדולים אכ"ר.

רבנים יש עוד חלק חמישי, והוא כיצד להתהלך עם בני אדם. לימים בא אצלו הצעיר, שבינתיים נתמנה לרב בעיירה, שאל אותו **הברוך טעם**: האם הספקת כבר ללמוד את החלק החמישי של השולחן ערוך? השיב לו הצורב: "אני כבר בקי בחלק שישי, והוא, כיצד לנהוג עם פראי אדם.

"ועבדו לעולם" (כא, ו). **פרש"י** - עד היובל. פעם אחת אמר **הרבי מלובלין** אל הרה"ק **רבי צבי הירש מזידיטשוב** בזה הלשון: **"ר' הערשלי זידיטשווער** כל זמן שאנו בחיים אין אנחנו יראים שמא תפלו ממדריגתכם, אבל אחר כך מי יודע". והשיב לו אין אנו רוצים לחיות יותר מהרבי, אמר לו **הרבי מלובלין: ר' הרשעלי** מה אתה אומר, הלא אתה צעיר לימים ואני שישי, והשיב **הרצ"ה** אתפלל שיחיה רבינו לעולם, שאל אותו **הרבי מלובלין** וכי חיי אדם לעולם, השיב **הרצ"ה** כוונתינו שיחיה רבינו ק"כ שנה כמו שחי משה רבינו ע"ה. אמר לו **החזוה מלובלין: ר' הרשעלי** מה זאת שקודם אמרת 'לעולם' ועכשיו אתה אומר ק"כ שנה, הלא ק"כ שנה אינו לעולם. והשיבו ראיתי בספר שמשה רבינו ע"ה חי ק"כ שנה, כנגד היובלות שיש בעולם - כי ששת אלפים שנה הוי עלמא, ובששה אלפים יש ק"כ יובלות, ויובל נקרא עולם כמאמר הכתוב **"ועבדו לעולם וכפרש"י** עד יובל, נמצא כי ק"כ שנה נקרא לעולם. ונהנה הרה"ק **מלובלין** זצ"ל מאוד מהדיבורים האלו, ושאלו באיזה ספר ראה זאת, ואמר אפשר בספר שלי, וקילסיה. (נפלאות הרבי, אות שכ)

"ורפא ירפא" (כא יט). הרה"ק **מסוקולוב** זי"ע שאל פעם את הרה"ק בעל **אמרי אמת** זי"ע שאינו מבין למה באים כאן אנשים מאנשי שלומינו לאדמו"ר זצ"ל לשאול עצות על חולים ועל רופאים איזה, רופא לקחת הלא התורה אמרה,

ורפא ירפא ואמרו חז"ל, מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, ואם כן, למה באים הנה להטריד את האדמו"ר שליט"א ולעשות דוחק בצבור הבאים ללמוד תורה ויראת שמים ולקבל דרך בעבודת השי"ת וגוזלים את זמנו בחינם על דבר שאמרו חז"ל בפירושו, מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות, ענה לו בעל **אמרי אמת** זי"ע, שלא דייק טוב במאמרם ז"ל כי הם אמרו, **"מכאן"**, פירושו, אם לוקחים מקודם עצה מהרבי אז ניתן רשות לרופא לרפאות, וכן מפורש **ברמב"ן** על הפסוק "כי יבא אלי העם לדרוש אלקים", וזה לשונו: משה השיב לחותנו, צריכים הם שיעמדו עלי זמן גדול מן היום, כי לדברים רבים באים לפני, כי יבא אלי העם לדרוש אלקים, להתפלל על חוליהם ולהודיעם מה נדבר אליהם (אם נתקבלה תפלתו) כי זה יקרא דרישת אלקים, וכן יעשו עם הנביאים, כמו שנאמר "לפנים בישראל כה אמר האיש בלכתו לדרוש אלקים לכו ונלכה עד הרואה", וכן "ודרשת את ה' מאתו לאמור האחיה מחולי זה", שיתפלל עליו ויודיענו אם נשמעה תפלתו, וכן "ותלך לדרוש את ה'". וכן באסא מלך יהודה מתלונן הכתוב עליו (דברי הימים ב טז) "וגם בחליו לא דרש את ה' כי ברופאים". וכן היה המנהג בכל צדיקי הדורות כמו שמצינו אצל ר' חנינא בן דוסא שאחרי תפלתו על החולה אמר זה חי וכו'.

"ורפא ירפא" ולמדו חז"ל (ברכות ס). מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות. פעם אירע שנחלש מאוד הרה"ק **רבי יעקב ישראל מטשערקאס** זי"ע ונפל למשכב, והוחמר המצב עד שהורפאים כבר נתיאשו לחייו. יום אחד לפנות בוקר פתאום התרומם הרה"ק מעל משכבו, ואמר שכבר הבריא ושב לאיתנו, ופנה אל נכדו הרה"ק **רבי מרדכי דוב מהארנסטייפל** צוק"ל, ואמר: מקור כל המחלות הוא, שיש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה,

שבאים מפגמים בדבר הרשות. וסיים הרה"ק ואמר: והנה התחלתי להתבונן במעשי שמא פגמתי חלילה באחת מהמצוות וממנה בא המחלה, ולא מצאתי שום פגם שממנו יבא המחלה, עד שחשבתי שאפשר שהמחלה בא מזה שלאחרונה מחמת רוב טרדותי התמעט קצת לימודי בתורת הנגלה, ותיכף קיבלתי על עצמי לתקן הדבר ולהרבות יותר בלימוד הנגלה, ומזה החלמתי כבראשונה.

מהמחלה ולהחזיר החיות להאבר, צריך לעלות אל מקור המחלה ולתקן המצוה שפגם בה וממנה נסבב המחלה, ואז יתרפא האבר שהוא מכוון נגד המצווה ההיא. ולפגמים כאלו לא שייך לרופא לרפאות, כי מה שניתן רשות לרופא לרפאות זהו דוקא במחלות שבאים להאדם עבור שפגם בדבר הרשות, שרק למחלות כאלו יכול הרופא לרפאות. וזהו מדויק בלשון חז"ל שאמרו מכאן שניתנה "רשות" לרופא לרפאות, היינו שיכול לרפאות רק אלו המחלות

והוא מכוון נגד קומת האדם שנברא ברמ"ח אברים ושס"ה גידים גשמיים, ובעשות האדם אחת מרמ"ח מצות עשה אזי ממשיך חיות מהמצוה אל האבר הפרטי המתייחס לאותה מצוה, וכן ישב ולא עבר עבירה בהזדמנה לו אזי נמשך שפע חיות רוחני אל הגיד הגשמי המתייחס לאותו ל"ת, ואם ח"ו פוגם באיזה ל"ת ונתרשל מאיזה מצות עשה, אזי נסתלק החיות מהאבר או מהמגיד המיוחס נגד אותה מצוה, ומזה בא המחלה. ובכדי להתרפאות

פינת יקרת

ימי השובבי"ם

כתב בתפארת שמואל (אלכסנדר). אף על החטא המר שכ' בזה"ק דל"מ תשובה, עכ"ז גילה לנו אבינו אדמו"ר (הזקן) הק' ארוכה ומרפא ועצה נאמנה: הכנעה ושפלות. ובשפלינו יזכה לנו ד', ויחתור לנו חתירה מתחת כס"כ ויסייע לנו בעזר העליון, כי לב נשבר ונדכה' אף 'אלקים' מדה"ד 'לא תבזה', ולא ידח ממנו נדח', ומאשפות דלותם ירוממם. וזהו עיקר העצה לעבו"ה, ובפרט בימים האלה שמסוגלים לתשובה על החטא הזה העיקר הוא להתבונן ולשים על לבנו שפל מצבינו, שכל הצרות והגלים הכל הוא מהחטא הזה, 'כי קודש ישראל לד' כל אוכליו יאשמו' (ירמ' ב'), וכשלבנו יהי נקרא לקרעים מהתבוננות הזה הקב"ה ברוב רחמיו יקבלנו בתשובה שלימה ויהפך לנו הכל לטוב.

•••••

נגד העמים אפי' ישראל קטן טוב

כתב מי השלוח (ח"א פר' קדושים). ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי קדושים. הפסוק הזה הוא חיזוק גדול ותקופות לישראל אחר גודל היראה שנצטוו בזה הסדרה להתקדש בכל מיני קדושות ולהתגדר בכל מיני גדרים ולהיות מנוקים ומבוררים מכל סיג ופסולת. ואלו

מהו אדם, מהו טרחה של אדם, להצטייר כמה יגע וטרח פלוני וכמה נצטער על רכישת קניניו, ומהו זה כשמזיק אותו וכדומה, ואז כשילמוד באופן כזה אז כבר ידע היטב את מס' בבא קמא.

בבתי ספר לרפואה מלמדים את התלמידים את תורת הרפואה רק על ידי גוף של אדם מת, בכל דבר, בכל שאלה הבאה על הפרק, מסתכלים מקודם באותו השלד, בכל עורקיו וגידיו, ועל פי דרך ומהלך אותו השלד מתחכמים ולומדים איך לתקן למעשה כל עניני הרפואה, וכל אחד מבין זה בפשטות שבאופן אחר אי אפשר בשום אופן ללמוד את חכמת הרפואה והנתוח, כדומה לזה צריכים להבין ענין וסדר הלימוד בתורת בין אדם לחברו, תיכף בהתחלת הלימוד צריכים בבת אחת ללמוד את האדם, את השלד המבאר את התורה, כשאין מובן לאדם דבר מה במס' בבא קמא, כשמתקשה באיזו תוספות וכדומה, ילך ויעיין בה"שלד" ואז כבר ישיג וידע היטב את הפשט האמתי, ואם לא יעשה כן, אם ילמוד תורת האדם ואת האדם לא ידענה, קל להבין מה טעם יהי' לו בתורתו, אם לא יסתכל מקודם את השלד של סדר נזיקין, מובן כבר פשוט איזה עם הארץ ובור שישאר בכל זו התורה.

•••••

נאמר 'ואבדיל העמים מכם', היה משמע כאדם הבורר 'פסולת מתוך האוכל' ולא ישאיר רק הטוב והמנוקה. ועכשיו שנאמר 'ואבדיל אתכם מן העמים' כאדם הבורר 'אוכל מתוך הפסולת' וכל מה שיש עליו שם אוכל יניחו לאוכל. וכן מבטיח לנו הש"י שיבדיל אותנו מן העמים היינו שיברר אותנו נגד העמים שאף הקטן שבישראל היא הטוב (ראה ישמח ישראל וארא אות ג').

•••••

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (כא, א). מוסר השכל גדול מלמדנו הגה"צ רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל (דעת תורה, משפטים). אגלה לכם סוד גדול והיציאת מזה תורה חדשה למעשה. כשם שבתורת בין אדם למקום הנה לימוד התורה הוא לימוד ישר את הבו"ת, והתורה וידיעתו ית' הנן בלתי מתפרדים, ואם אין יראה אין תורה, כן ממש הוא בתורת בין אדם לחברו בלימוד דיני בין אדם לחברו, הוא לימוד תורת חברו, ולימוד תורת חברו בלי לימוד את חברו אין תורה כלל, ישאר ריק בלי תורה - ישאר בה עם הארץ ובור גמור. וכל תורת בין אדם לחברו, כל סדר נזיקין וכו', אינו אלא דרך להביא את האדם ל"חברו", תיכף עם התחלת לימוד מס' בבא קמא, טרם כל, צריך האדם ללמוד ישר את חברו

"וכי יגף שור איש את שור רעהו" וגו'
 (כא, לה). סיפר הגאון בעל **ה'בן איש חי'** זצ"ל, שפעם היה מלמד דרדקי שלמד עם תלמידיו פרק "שור שנגח את הפרה", וניסה להסביר לאחד התלמידים פירוש הדברים, אמנם הילד לא הצליח לקלוט מי נגח את מי, ומי צריך לשלם למי, לכן הענישו המלמד ושולחו לביתו. כשהגיע הביתה שאלו אביו מאי האי, התנצל הילד בתמימות ואמר "המלמד יש לו בדיר שור ופרה שָׁרְבוּ זה עם זה, ואינני מבין מה הוא רוצה ממני..." ואך למותר לציין שצערו של האב גדול הרבה יותר מאילו היה אומר שלא הצליח להבין דברי המשנה והגמרא, כי לפי דבריו אינו קולט כלל מה רוצים ממנו, וסימן מובהק שאין לו יד ורגל בביהמ"ד כלל. והעמיס כן בהא דכתיב (תהלים עג, כב) "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך", דאם "אני בער" ואין בו דעת אין מצבו גרוע כל כך, אבל אם "לא אדע" כלל מה רוצים ממנו אזי "בהמות" לשון רבים "הייתי עמך", כי הצרה גדולה הרבה יותר, והוא נדמה לכמה בהמות שאין בהם דעה כלל וכלל. (הגש"פ 'אורח חיים' בפסקא כנגד ארבעה בנים)

"ובער בשדה אחר" (כב, ד). הג"ר אברהם גינחובסקי זצ"ל סיפר על חכמתו של **החזו"א** שכאשר רצה להוכיח מאן דהו עשה זאת בחכמה יתירה, וכך סיפר: יהודי מנהל ישיבה היה הולך לבוש בכובע קש, הדבר לא מצא חן בעיני **החזו"א** שמנהל ישיבה יילך כך, ולא רצה להעיר לו ישירות על צורת לבושו, אך העיר לו בדרך כבוד ברמיזה בדברים הבאים: יש לי חקירה, הדין הוא ששן ברשות הרבים פטורה מתשלומי נזקין, ואילו קרן ברה"ר משלמת חצי נזק, מה יהיה הדין באחד ההולך ברה"ר עם כובע קש כמו זו שלך, ועז תאכל את הכובע, מצד אחד זה אורחיה' שדרכו של עז לאכול קש, אך מאידך גיסא זה משונה' שאדם יילך לבוש בכובע קש, האם יהיה חייב ברשות הרבים חצי נזק, בכך רמז לו ש'משונה' ללכת כך... **הג"ר חיים קנייבסקי** זצ"ל כשראה מעשה זו נהנה מאוד. (אגן הסהר, חלק א')

"ונקרב בעל הבית ... אם לא שלח ידו במלאכת רעהו" (כב ז) אשה אחת הפקידה אצל **הרה"ק מאלכסנדר** זי"ע סכום של שלוש מאות רובלים עבור נדוניא לבתה, הרה"ק הניח את המעות במלבוש העליון שלו. וכעבור איזה זמן, הרי "אדם עשוי למשמש בכיסו בכל

שעה", ראה שנעלם הכסף ממנו, והיתה לו מזה עגמת נפש גדולה, וכסיפר את הדבר לפני משמשו, תמה המשמש בקול וכי מי נותן כסף בכיס הבגד העליון, כסף מחזיקים בכיס המכנסיים. השיבו הרה"ק: מימי לא נתתי ידי לכיס המכנסיים, אמנם "כדי להכעיס" אותך תראה שתיכף אמצא את הגנב. וצוה לקרוא לפניו איזה אברך, וכבואו לפניו פקד עליו הרה"ק: החזר נא תיכף ומיד המעות אשר לקחת בגניבה ממני! האברך ניסה בתחילה להכחיש הדבר, אך אח"כ נשבר והודה בגניבה, והחזיר המעות לידי הרה"ק. אמר הרה"ק: אל תדמו בנפשיכם לומר כי ברוח הקודש נאמרו הדברים, אלא הטו אזניכם לאמרי פי: האברך הלז כשהיה עדיין ילד קטן, בחנתיו בגמרא "בבא מציעא", בסוגיא דד' שומרים, וזוכרני שאז הקשה הילד בפני: האיך משביעים לשומר שבועה שאינו ברשותו, הרי שמא בשעת השבועה הפקיד את הגניבה ביד אחר, וא"כ אין כאן שבועת שקר ובאמת הוא נשבע, ואמנם הוא הוא הגנב? ואז תיכף בשומעי זאת ממנו, מנימת דיבורו, הרגשתי אז שהוא יהיה לגנב, וכפי שבאמת קרה כן. (ע"פ שיח שרפי קודש)

יומא דהילולא

הטור המופלאים וישבתי לאמיתה של תורה בזכות זה תהיה לך רפואה, וכן היה שנתרפאה והיתה לה שמחת עולם, עכ"ד בפנקס הנ"ל.

נוסף לעובדא זו ענין פלא מה שסיפר הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע שאותו גביר שנתרפאה בתו ביקש להביא מתנה להט"ז זי"ע אחרי שבתו נתרפאה בזכותו אך רבינו הק' סירב לזה, הלך הגביר וקנה עבורו טלית נאה ומשובחת מצמר סורקין שילם במחירו דמים מרובים והביאו אל הט"ז, אך גם את הטלית לא קבל ממנו, באומרו: הלא תראה כי זקן אנכי וקרוב לילך בדרך כל הארץ, והטלית הישנה שלי תוכל להעיד עלי כי אף פעם לא חלפה במוחי מחשבה זרה בזמן שהתפללתי, אינני חפץ להחליפה בחדשה וכו', עכד"ק.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ו שבט (ה'תרפ"ט)

יומא דהילולא קדישא של בעל
"תפארת יוסף" מראדזין הרה"ק
רבי מרדכי יוסף אלעזר זיע"א בן
הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך זיע"א

כאחד מגדולי מנהיגי היהדות החרדית בפולין המעטיירה לפני מאה שנה, הוכר הרבי הגדול מראדזין הגאון הקדוש רבי מרדכי יוסף אלעזר זצ"ל, ממלא מקום אבותיו הקדושים, כבן לאביו הגדול והמפורסם הגה"ק רבי גרשון חנוך העניך זצ"ל מראדזין, בעל 'אורחות חיים' (ועוד כמה ספרים), בן הגה"ק ציס"ע רבי יעקב בעל 'בית

כתב היושר דברי אמת' הייתי משובתי שבת אצל מחותני הרה"ק מטשארינאוסטראה, ושם היה רבי דוד ממקולייב ראיתי פניו כראות פני אלקים'.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ו שבט (ה'תכ"ז)

יומא דהילולא קדישא של בעל
"הט"ז" הגה"ק רבינו דוד זיע"א
בן הגה"ק רבי שמואל הלוי סגל זיע"א

אחד מגדולי הפוסקים שחיו באירופה היה הגה"ק רבי דוד סגל, הנודע בכינוי "הט"ז", על שם חיבורו "טורי זהב" על השולחן ערוך.

ועבדתם את ד' אלוהיכם וגו' והסירותי מחלה מקרבך. (כג, כה) הגה"ק הט"ז היה מפורסם לאיש קדוש ובעל מופת, מה שנרשם בפנקס החבורה הקדושה של לבוב, לזכרון, לאמר כי בתו של גביר אחד נשתטית שנכנסה בה רוח רעה ר"ל, ובקש אביה מכ"ק הט"ז זי"ע שיעשה אות לטובה וילך לבקרה ויתפלל בעדה ועל ידי זה יהי' לה לרפואה, ואחר שהפצירו בו מאד נעתר לשאלתם ובקשתם וכשפתח הדלת פתחה פיה ואמרה: "ברוך הבא" וסובבה פניה לאחורה, ושאל אותה רבינו זי"ע: מדוע את מסובבת פניך? השיבה: שהרשעים אינם יכולין להסתכל בפני צדיקים, ואמרה עוד, להוי ידוע כי בשמים ממעל קורין אותך רבינו הגאון בעל טורי זהב, והשיב לה אם אמת כן כי אני חשוב בשמים אני גוזר שתתרפאי כי אני תירצתי היום בהלכה דברי רבינו

כ"ה שבט (ה'תק"ס)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק
רבי דוד ממיקולייב זיע"א
בן הרה"ק רבי יוסף זיע"א

תלמיד הבעש"ט זי"ע. [ג' דוד היו לו להבעש"ט, רבי דוד לייקעס, רבי דוד פורקעס, ור' דוד מיקולייבער]

אי' באמרי פינחס (להרה"ק רבי פינחס קאריצער זי"ע), בשער התפילה בשם רבי דוד ממיקולייב לבאר הלשון 'עליה לתורה' והלא כשאדם עולה לאיזה מקום אומרים 'אל', כלשון הפסוק 'ומשה עלה אל האלקים' 'ויעל משה אל הרה', ולא 'לאלקים' 'להרה', וא"כ היה צריך לומר 'עליה אל התורה' ולא 'עליה לתורה?' ותירץ רבי דוד שכשיהודי עולה הוא נותן עליה להתורה עצמה, שיש להתורה עליה ע"י שיהודי עולה אליה. לזאת יש לעשות חשבון הנפש לפני שהוא עולה, האם התוה"ק תתעלה על ידו, ואם רואה שאינו ראוי לכך ישוב ויהרהר בתשובה, ועי"ז יהיה עליה להתורה על ידו. וכ"כ המאור עיניים שיש לכל יהודי עליה בשמחת תורה כי התוה"ק נתעלית על ידי התשובה של ימים הנוראים.

רבי דוד פירש את הפסוק 'ושונאי צדיק יאשמו' כי מי שאינו צדיק בעצמו אין מאשימים אותו כ"כ, שהרי יצרו נתגבר עליו כ"כ, ומה יעשה ילוד אשה בכחותיו החלושים מול צבא רב של יצר הרע, אך אם הוא שונא הצדיק, שאינו שמח בזה שהצדיק ניצח המלחמה, בזה 'יאשמו'.

כ"ז שבט (ה'תצ"ז)

יומא דהילולא קדישא של בעל
ה"תבואות שור" (על שו"ע ועוד)
הגה"ק רבינו אלכסנדר סנדר שור זיע"א
בן הגה"ק רבי אפרים זלמן זיע"א

בה. וכמו שמסיים רבא אפ"ל לדבר עבירה, היינו שלא יתיאש האדם אחר הכשלוך מהחטא כי תמיד לא איתמנע תשובה מניה. וזה הוא הכלל מן גופי תורה.

•••••

אודות תמימותם של חסידי פולין

הרה"ק רבי מרדכי יוסף מראדזין זי"ע שהיה פעם באטוואצק עם הרה"ק רבי יוסף מאמשינאו זי"ע, ובתוך שיחתם אמר הרה"ק מראדזין להפליא אודות חסידי פולין. סיבת התפעלותו היתה מחמת שסיפר לו חסיד אחד שנזדמן להיות בעיר פטרבורג, והפליא לפניו יהודי פעטרבורג, שנתארח אצלו אחד מתושבי פטרבורג, וראה והנה מוכן לפניו 'קראצער', (היה זה מזלג, אלא שהחסיד מפולין מעולם לא ראה כזאת לאכול עם מזלג, ולתומו חשב שזה כלי מיוחד לשריטה), שאם יצטרך לשרוט בעצמו באמצע אכילתו, יהיה מוכן לפניו הקראצער, כדי שלא יגע בידיו במקום מכוסה ויצטרך ליטול את ידיו.. עד היכן הדברים מגיעים בתמימותו של חסידי פולין, סיים הרה"ק מראדזין, ראשית שלא ידע שזה מזלג, ושנית שהיה פשוט בעיניו שכלי השריטה הוא כדי שלא ליגע במקום מכוסה... (ימות עולם בערכו אות ב.).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

•••••

יעקב' מאיזשביצא-ראדזין, ממשיך דרכו של אבי שושילתא קדישא הדין, הגה"ק ציס"ע מרן רבי מרדכי יוסף זצ"ל מאיזשביצא, בעל 'מי השלוח'.

•••••

בגמ' שבת (סג.) דרש בר קפרא איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה, "בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך" (משלי ג), אמר רבא אפ"ל לדבר עבירה. ופ"ל הענין הרה"ק רבי מרדכי יוסף אלעזר מראדזין בספרו 'תפארת יוסף' וז"ל: והענין בזה כמו שכתב (תהלים קלח) "כי הגדלת על כל שמך אמרתך", ואמר בזה כבוד אזמור"ר זללה"ה, דהנה באמת צריך האדם להיות תחלה סור מרע ואח"כ עשה טוב. והמאמרות של השי"ת היה להיפך מתחלה אנכי ואח"כ לא יהיה לך. ואנכי מורה על כל הכלל ממצות עשה ולא יהיה לך מורה על כל הכלל ממצות לא תעשה. וביאר שזה היה מחסדי השי"ת, שאם היה המאמר לא יהיה לך שמורה על סור מרע קודם אנכי שמורה על עשה טוב, אז אם אחד לא היה נקי בהסור מרע, לא היה לו מקום לעשות שום מצוה מחמת שעדיין אינו מבורר בהסור מרע. וזה מורה שהשי"ת אמר קודם אנכי, שאע"פ שאם אחד נכשל ח"ו מדבר לא טוב, לא איתמנע תשובה מניה ויכול לעשות מצות אף שעדיין אינו נקי מהסור מרע. וכן איתא בזוה"ק (שמיני לה:): כד בעי קוב"ה למיברא עלמא אמרה אורייתא קמיה האי אדם דעתיד למיברא זמין הוא למחטי קמך אמר לה קוב"ה וכי למגנא אתקרינהו ארך אפים. ואיתא במדרש (רבה ואתחנן ב), נמשלה תפלה למקוה ותשובה לים, מה מקוה פעמים פתוח ופעמים נעול, אף תפלה פעמים פתוח ופעמים נעול. ותשובה לים מה ים לעולם פתוח כך ידו של הקב"ה לעולם פתוח לקבל שבים. וכל זה מורה שאף אם אחד ח"ו נכשל בפעולה לא טוב, לא איתמנע תשובה מניה. וזה מורה המאמר 'בכל דרכיך דעהו' שכל גופי תורה תלוין

הגאון הרב זצ"ל: מגדולי חכמי פולין ומעמודי ההוראה שבדורו. קבלה ביד המשפחה שהם מיוחסים עד ליוסף הצדיק, ועל שמו נקראת המשפחה "שור", על שם הפסוק "בכור שורו הדר לוי".

•••••

בצעירותו התפרסם כעילוי ושקדן ומונה ע"י ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה"פני יהושע", אב"ד לבוב) לרבה של היבנוב ואוהנוב, הסמוכות ללבוב, אך כעבור שנים בודדות החליט, שלא ליהנות מכתרה של תורה. הוא עזב את משרתו וחזר לז'ולקווא, שם שקד על תלמודו בהתמדה עצומה והתפרנס ממשרפת יי"ש. עד מהרה נודע ברבים, ושמו יצא למרחקים כשר התורה, ענוותן, פרוש וקדוש. כל גדולי ההוראה בדורו שיחרו לפתחו, הפנו אליו את ספיקותיהם, ולא זזו מהוראותיו ב"איסור והיתר". גדולי הדורות שיבחוהו, ומהם: ה"נודע ביהודה", בעל "פרי מגדים", ר' יוסף שאול נתנזון (בעל שו"ת "שואל ומשיב") וה"חתם סופר". הוא השיב תשובות לשאלות רבות שהופנו אליו, שימש שם כ"מגיד מישרים" ועמד בראש ישיבה, בה העמיד תלמידים הרבה. קהילות חשובות ביקשו להושיבו בראשם, אך רבנו דחה את כל ההצעות ועד סוף ימיו לא כיהן ברבנות.

•••••

מעשה נורא הוד שסיפר הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק

ששמע מפי הרה"ק ר' יחזקאל משינאווא זיע"א: מרן הבעש"ט זיע"א הגיע פעם בדרכו לעיר אחת וסר לבית אכסניה. בעל האכסניה, שהכיר בערכו הרם של אורחו הנשגב, ערך לכבודה של תורה סעודה גדולה בהשתתפות כל בני העיר, הרב דמתא, הדיינים, ראשי הקהלוכו'. באמצע הסעודה, נתעוררה איזה שאלה על עצם מהעוף, והחל שם משא ומתן בנידון, אך אף אחד מהרבנים לא רצה לפסוק הלכה למעשה בפני הבעש"ט הקדוש, וכולם חיכו למוצא פיו. פתח הבעש"ט ושאל את בעל האכסניה: "האם כל יוצאי חלציק מסובים כאן עמנו?" כשנענה בהן, חזר ושאל: "האם אין חסר כאן אחד מהם?" בלית ברירה סיפר בעל הבית שחסר כאן בן אחד, שהיום נעשה "בר-מצווה", אולם הוא שוכב במיטתו כאבן דומם מאז לידתו לפני י"ג שנים. הושיט הבעש"ט את מקלו לאחד מן המסובים, וציווה לו: "לך אל הבחור ואמור לו שיקום ויבוא לכאן". ויהי כשמוע הבחור את הדברים האלה, נתיישב על מיטתו ואחר קם על רגליו, לבש בגד שבת, ונכנס אל החדר, שם הסב הבעש"ט הקדוש ושאר המסובים. כשנכנס, נעמד הבעש"ט על רגליו מלא קומתו, וקידם אותו ברוב דרך ארץ כמקבל פני רב, והושיבו אצלו בראש השולחן, ופתח ושטח לפניו את דבר השאלה בסיימו: "יפסוק נא הרבי", נתן ה"בר מצווה" את עיניו כמתבונן ושוקל בדבר, ופסק: "כשר!". מיד אח"כ ציווה הבעש"ט להחזירו למיטתו, וכשיצא מן החדר נעמד שוב וליווהו לחדרו ברוב הכנעה. הבחור נשכב על מיטתו ותיכף החזיר נשמתו ליוצרה. אחר הדברים האלה סיפר הבעש"ט: "הגה"ק בעל ה'תבואות שור' מיהר פעם בערב שבת קודש בדרך אל המקווה, ובדרכו ניגשה אליו אישה אחת בשאלה על עוף. אך מכיוון שהזמן היה קצר, פסק לה אחר התבוננות קצרה - 'טריפה'. והנה", המשיך הבעש"ט, "בעוף זה הייתה מגולגלת נשמה אחת שאחר זה כמה

גלגולים זכתה להיכנס בעוף כשר ולהגיע לידי ישראל, ובמה שהגאון הקדוש הטריפה, לא זכתה לבוא על תיקונה, ונדחתה שוב. אחר הסתלקותו של אותו גאון, באה אותה נשמה והזמינה אותו לדין לפני בית-דין של מעלה. ואכן אחר דין ודברים יצא הפסק, שעל הגאון לירד שוב לעולם הזה, ושהנשמה הנ"ל תגולגל שוב פעם בעוף כשר, ושהוא יוציא לאור צדקה להכשירה, ובכך תבוא על תיקונה השלם, אולם, היות שהגאון בעל 'תבואות שור' החזיר את נשמתו הטהורה ליוצרו ממש, כפי שניתנה לו - זכה ונקייה מכל רבב של חטא - מלבד דבר זה, אי לכך, התנה אותו קדוש את הסכמתו לפסק זה, בתנאי שיהא שרוי בזה העולם כאבן דומם, כדי שלא יבא לידי ניסיון וקלקול חס ושלום. והנה, לעת הזאת שבא לידינו עוף זה, אשר בו נתגלגלה הנשמה הנ"ל, הוצרך להכשירה, כדי שיתקנה הגאון הקדוש בעל ה'תבואות שור', שאכן פסק עליה: כשר".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ח שבט (ה'תרצ"ו)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא זיע"א בן הרה"ק רבי יוחנן מרחמיסטריווקא זיע"א

מפורסם בענין פרנסה אשר השפיע הרה"ק רבי מנחם נחום זיע"א לכמה אנשים, והיה אחד בשם ר' נח אפשטיין אשר היה מגיע בכל הילולא של רבינו לבית המדרש וסיפר שהיה עני ואביון והיה קונה ומוכר כמה דגים ואף חנות לא היתה לו אלא היה מוכרם בשוק וכך היו לו איזה פרוטות עלובות, לימים הגיע

אל הרה"ק להתאונן אצלו שאחד פתח חנות דגים גדולה והוא קורא לעצמו "מלך הדגים" ומחמת זה חושש לאבדן פרנסתו ושלא יהיה לו מה לאכול, וענה לו הרה"ק - אין לך מה לפחד, הריני נעשה שותפך, ואיני צריך לכסף, אלא השותפות תתבטא בכך שיבוא אליו כל שבוע להתייעץ עמו כמה דגים יקנה ומאיזה סוג, ודי לו בכך. ומני אז היה ר' נח מגיע אליו בראשית כל שבוע והרה"ק היה אומר - לו מדג פלוני תקנה כך וכך, ומדג אלמוני כך וכך, ועשה כדבריו ורבים הגיעו אליו לקנות דגים על שולחנו הקטן והקונים הלכו ורבו עד שפתח שני חנויות גדולים לדגים האחד במחנה יהודה והשני במאה שערים ונעשה לבעל פרנסה גדול, והכל בשותפותו של רבינו, כך השפיע פרנסה לכלל ישראל רפואות וישועות כאשר יסופר במאות.

•••••

מעשה שהיה בירושלים של אותם ימים, לפני כשבעים שנה, כאשר הדחקות הנוראה ששררה בבתי ירושלים החמירה והלכה, כידוע, עד כדי כך שילדי ירושלים עיה"ק היו לפעמים הולכים לישון מבלי שיבוא דבר מאכל כלשהו לפיהם. ויהי באחד השבתות, אחד מילדי ירושלים הלך בסימטאות העיר העתיקה, ומצא לפתע מטבע זהב מונח על הארץ. ערך המטבע היה רב מאוד, ובימים ההם היתה משפחה שלימה יכולה להתפרנס ממנו במשך מספר חודשים. ברם, היות שהיה זה יום שב"ק, לא היה הילד יכול להגביה את המטבע, משום מוקצה. מובן שהילד לא אבה להשאיר סתם כך את המטבע ולהפסיד רכוש גדול כל כך, החליט לשים את רגלו על המטבע עד צאת השבת, ואז יקחנו. ואכן כך עשה. אמנם לרוע מזלו, עבר שם ערבי רשע אחד, והבחין שהילד עומד כך הוא הבין מן הסתם שאוצר מונח תחת רגלו, הפיל את הילד, לקח את המטבע ונעלם משם. רוחו של הילד נשברה בקרבו

את שכר המצוה בעד שום ממון, שום ממון שבעולם! כך היו ילדי ירושלים של מעלה מחונכים להקריב את נפשם למען שמירת המצוות. בחכמתו הרבה, השיב הרה"ק מראחמיסטריווקא את רוחו של הילד, שהתהלך מעתה שמח וטוב לב. הילד הבין מרצון הרבי להעניק לו את מטבע הזהב בעד המצוה, שהנה זכה היום לאוצר גדול שאין ערוך לו, השווה הרבה יותר ממטבע זהב...

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

•••••

הוציא הרה"ק ממגירתו מטבע זהב, והראה אותה לילד שעניו אורו למראה המטבע, הרה"ק שאלו אם כזו היתה המטבע שלו, והילד השיב בחיוב. אמר לו הרה"ק: הנה אני יכול לתת לך את המטבע הזאת במקום זו שאבדה, אולם בתנאי אחד, שהשכר של המצוה הזאת שזכית בה ביום השבת הזה, בכך שנמנעת מלהגביה ולטלטל מטבע שהוא מוקצה, ולכן נגרם לך צער גדול מזה, השכר על כך שיהיה לך בעולם הבא - מכור לי בעד מטבע זו שאני אתן לך עכשיו. כאשר שמע הילד את הדברים מפ"ק של הרה"ק מראחמיסטריווקא, נשאר עומד וחושש לרגע, ולאחר מכן ענה בתוקף: לא, רבי! אני מוותר על המטבע ואינני מוכן למכור

עד מאוד, בראותו אוצר גדול שהיה יכול להיות ברשותו והיה יכול להחיות בו את בני משפחתו - נעלם ממנו בין רגע, ועוד שהערבי הפילו על הארץ. היות שהיה זה כבר זמן מנחה, נכנס לבית מדרשו של הרה"ק רבי מנחם נחום מרחמיסטריווקא זי"ע, שם התיישב בצד ביהמ"ד, וברוב צערו התייפח בבכי. הרה"ק רבי נחומ'טשע, שהבחין בבכיו של הילד, קראו אליו ושאלו לפשר בכיו, והרי שבת היום. סיפר לו הילד את כל הסיפור ותינה בפניו את גודל צערו. אמר לו רבי נחומ'טשע הלא שבת היום, לא נדבר מכך עתה, ט ובמוצאי שבת הכנס נא אלי לחדרי. במוצאי שבת, כאשר נכנס הילד לחדרו של הרה"ק מראחמיסטריווקא,

מזלא טבא וגדיא יאה
 בגילה ורינה נשגר בזה ברכה נאמנה קדם
 מכובדינו הדגול

הר"ר שלמה ברגשטיין הי"ו

בית שמש

לרגל שמחת הולדת בתו תחי' במזל טוב
 ויזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט
 ולראות נחת מכל יוצ"ח
 ולכל הטוב והצלחה בכל העניינים

שבת שלום ומבורך!

054-844-3494 - בטלפון לקבלת הגליון